

SÁRPILIS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT

GAZDASÁGI PROGRAMJA, FEJLESZTÉSI TERVE

2025- tól 2029- ig terjedő időszakra ¹

¹ a programot Sárpilis Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 27/2025. (III.13.) önk.-i határozatával fogadta el.

I.

Bevezető és történelmi áttekintés

Sárpilis Tolna megye délkeleti felén, a Gemenc és a Szekszárdi-dombság között helyezkedik el, a Sárköz szívében. Szekszárd (14 km) és Bátaszék (10 km) között fekszik. Fekvésénél fogva a Sárköz természetes földrajzi tájegységébe és ennek kisebb részébe, a sárközi népviseleti, etnikai tájegységbe tartozik. A szűken vett Sárköz, a Sárvíz torkolatvidéke és a Duna közötti terület észak-déli irányban húzódó, Tolnától Bátáig terjedő része. Nyugatról - a dombvidék felől haladva - a Dunáig Ócsény, Decs, Sárpilis, Alsónyék, Pörböly és Bába községeket foglalja magába. A tájegység a rajta keresztül folyó iszapot és sarat hordó Sárvíz patakról kapta nevét, és a Duna és a Sárköz nagy árterülete határozza meg a földrajzi jellegét. A folyók szabályozása előtt a Duna és a Sárvíz áradásai gyakran elborították ezt a területet, és a lakosságot lápi életre kényszerítették. A folyóvizek lecsapolásával a lakosság életfeltételei is megváltoztak, a halászat és az állattartás mellett fokozatosan áttértek a földművelésre.

A település első okleveles említése 1381-ből való, amikor egy határperben merül fel a neve. 1572-ben a török adóösszeírók itt egy 21 házból álló "települést" találtak. A Rákóczi-szabadságharc idején a falu teljesen elnéptelenedett, elpusztult. Legközelebb a Tolna megyei összeírások alkalmával találkozhattunk a településsel, ahol az összeírók 14 jobbágyot, és két 1724-ben idetelepültet jegyeztek fel.

Pilis (1903 óta Sárpilis) a Sárköz legkisebb települése. A település a tengerszint feletti 91 m magasságban fekszik. Nevét onnan kapta, hogy a település valószínűleg egy kopasz dombra települt, amely olyan volt, mint a barátok pilise. A másik népi etimológia a mocsaras vidék pilléinek tulajdonítja a pilis elnevezést, mely biztosan a szláv nyelv maradványa.

Az ármentesítések után Sárpilis is birtokba vette a lakosság a faluhatár egész területét, melynek egy része rét és legelő volt. Az ősi ártéri gazdálkodástól az intenzív mezőgazdasági termelés kialakulásáig hosszú utat kellett megtenni. A rideg állattartás tovább élt még néhány évtizedig, de a század végére Sárpilis is felzárkózott a többi környező településhez, és a szántóföldi termelés vált elsődlegessé. A 25. század felüli földbirtokokkal rendelkező családok a sárköz jómódú réteg képviselői. A pilisi módosok még a 20. század közepén is mind reformátusok voltak, ősi sárközi nevet viseltek: Szőke, Mózes, Korsós, Kovács, Dávid stb.

A község lakossága a 2020. évi népesség-nyilvántartási adatok szerint 610 fő.

A település közműhálózatai (villamos hálózat, ivóvíz hálózat, szennyvíz hálózat, telefon hálózat, kábel tv hálózat, földgáz hálózat) 100 %-ban kiépítettek. A belterületi utak teljes egészében szilárd burkolatúak, a tömegközlekedési kapcsolatok (autóbuszos) jónak mondhatók.

A térség és Sárpilis gazdasági fejlődését jelentősen felgyorsító autópálya kapcsolat 2010-ben érte el a települést, amely beruházás

A képviselő-testület pályázatokat nyújtott be és az alábbi pályázatokat nyerte el a 2020-2024.-es ciklusban:

Magyar Falu Programban:

1. önkormányzati tulajdonú utak felújítása (2019)- Nyéki utca
2. Falugondnoki Szolgálat támogatás (2019)
3. óvoda épület felújítása (2020)
4. önkormányzati tulajdonban lévő út-hídépítés/felújítás (2020)- Béke tér
5. Kommunális eszközbeszerzés (2021) – részű kasza, fűnyírótraktor

6. Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése (2021) – iskola épület fűtés korszerűsítés-
7. Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése (2021) - önkormányzati épület első felújítás
8. Út, híd, kerékpárforgalmi létesítményépítése/felújítása (2021)- Rákóczi utca
9. Sárpilis Község belterületi csapadékvíz elvezetés I. ütem
10. Sárpilis Község belterületi csapadékvíz elvezetés II. ütem

Mindezeket is figyelembe véve Sárpilis Község Önkormányzat Képviselő-testülete *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. §-ban* foglaltak alapján megbízatásának idejére Gazdasági Program, Fejlesztési Terv megalkotását tartja szükségesnek.

A program összeállításakor rövid helyzetelemzést követően kiemelten foglalkoztunk az önkormányzat gazdasági feladataival, főbb vonalakban meghatározásra kerültek a település-gazdálkodás, művelődés, egészségügy, szociálpolitika, illetve a község működés egyéb területein teendő főbb feladatok, prioritások.

A program meghatározásakor figyelembe kellett venni az önkormányzat korábban meghozott döntéseit, gazdasági helyzetét, mely alapvetően befolyásolja a feladatok megvalósíthatóságát. Ez még stabil gazdasági viszonyok között sem könnyű feladat, így előfordulhat, hogy a most meghatározásra kerülő feladatok közül néhány "csak" előkészítése történhet meg e program meghatározott időszakában, míg megvalósítása a következő ciklus, ciklusok feladata lesz.

Tekintettel a körülményekre, az előttünk álló feladatok sokaságára rendkívül nagy a képviselők, a képviselő-testület, valamint a településen dolgozó szakemberek felelőssége, hisz kizárólag összefogással, együtt gondolkodással lehet Sárpilis község fejlődését előmozdítani.

A *Mötv. 13. § (1) bekezdése* tételesen felsorolja, hogy az önkormányzatnak működés során mely feladatokat kell ellátni, illetve melyek azok a feladatok, melyeket ezen felül el kíván látni. A *Mötv.* erről az alábbiak szerint rendelkezik:

„ 13. § (1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

- 1. településfejlesztés, településrendezés;**
- 2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);**
- 3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;**
- 4. törvényben meghatározott kivételekkel az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;**
- 5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);**
- 6. óvodai ellátás;**
- 7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;**
- 8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;**
- 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;**
- 9. lakás- és helyiséggazdálkodás;**
- 10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;**

11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- 19.
20. távhőszolgáltatás;
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.”

A szervezeti és működési szabályzatról szóló 1/2020.(I.29.) önk.-i rendelet ugyanakkor a szabadon választott közfeladatokról az alábbiak szerint rendelkezik:

„(5) Az önkormányzat önként vállalja az alábbi közügyeket:

a) civil szervezetek támogatása,

b) Bursa Hungarica Ösztöndíj pályázat működtetése,

c)² népkönyha ellátás

(6) Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.”

A község főbb demográfiai jellemzői:

A település lélekszáma összességében emelkedő tendenciát mutat. Erre vonatkozóan jelenítettünk meg néhány adatot.

a) Lakosság szám alakulása (január 1-én)

Év	Lakosság szám (fő)
2021.	606
2022.	576
2023.	569
2024.	610

b) Népeség kor szerinti megoszlása 2024. január 1-jén

Kor szerinti csoportosítás	Fő	Korcsoport	Fő	Megoszlás %-a
0-2	25	Gyermek és fiatalok	139	22,78
3-5	15			
6-14	80			
15-17	19	Munkaképes korú	397	65,08
18-64	397			
65-	74	Időskorú	74	12,13
Összesen:	610	Összesen:	610	100

Szociális helyzet, foglalkoztatás politika

Tájékoztató a nyilvántartott álláskeresők száma 2025. februári állapot szerint a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat statisztikai adatai alapján:

település	nyilv. tartott össz. fő	foly. nyilv. hossz (365 nap)	Járadék tip. ell. fő	Segély tip. ell. fő	FHT, RSZS fő	Munkav. korú népes. ² fő	Relatív mutató ³ %	Arányszám ⁴
Sárpilis	30	10	5	1	11	375	8.00	2.14

Az elmúlt két évben a testület által elfogadott közfoglalkoztatási terv alapján a program keretében a közfoglalkoztatás az alábbi táblázat szerint valósult meg:

	Létszám (fő)	Közp. tám. (e Ft)	Önkorm. forrás (e Ft)
2023. év	6	6.671.160	0
2024. év	12	10.582.800	0

2023-ban összesen, 6.671.160- Ft támogatást tudtunk igényelni, melyhez 100 %-os támogatást kaptunk. 2024-ben összesen 10.582.800,-Ft támogatást kaptunk, a támogatás mértéke 100 % volt.

A foglalkoztatás során köztisztasági és kommunális környezetvédelmi feladatokat láttunk el. A közfoglalkoztatottak közreműködésével megoldottuk a település kritikus pontjain lévő árkok tisztítását és az előző évekhez hasonlóan közterületeink tisztántartásában, parkjaink gondozásában is tevékenykedtek. A hivatalban közfoglalkoztatásban volt foglalkoztatva 1 fő adminisztrátor és 1 fő hivatalsegéd.

Az önkormányzat minden évben csatlakozott a nyári diákmunka programhoz, melyhez 100 %-os támogatást kaptunk. 2023-ban júliusában 8 főt, augusztusban pedig 7 főt foglalkoztatott Sárpilis Község Önkormányzata. 2024. júliusában 7 fő diák foglalkoztatására, majd augusztusban 6 fő foglalkoztatására kerülhetett sor a program keretében. Az ehhez kapott állami támogatás 2023. évben 1.740.000,-Ft, míg 2024. évben 1.477.962,-Ft volt.

Önkormányzati költségvetési politika

Az önkormányzatnak nagy erőfeszítések árán sikerült az elmúlt ciklusban megőrizni működő, illetve fizetőképességét. A drasztikus rezsiemelkedés és a pályázatokhoz való önerő biztosítása komoly kihívások elé állította önkormányzatunkat ennek ellenére a legfontosabb feladatok, mint a település működtetése, az alapvető szolgáltatások és infrastruktúra biztosítása jó színvonalon megvalósult.

² Munkav. korú népes. fő: a KSH népszámlálási ill. népességnyelvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerint (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

³ Relatív mutató: a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

⁴ Arányszám: a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

Az önkormányzat várható bevételeinek alakulása:

Sárpilis önkormányzatának várhatóan beérkező bevételei 2025-2029-es időszakban a korábbi évek tendenciájához hasonlóan, továbbra is nagy jelentőséggel bír a saját bevételeken belül az iparüzési adó, mely a legnagyobb részarányt képviseli a saját bevételeken belül.

Az iparüzési adóbevételek nagyban hozzájárulnak a községben élők, itt dolgozók, tanulók szempontjából fontos infrastrukturális és egyéb közösségi célokat szolgáló beruházások megvalósításához.

A magánszemélyek kommunális adója a településen ezidáig nem került bevezetésre. Ezen adónem bevezetése a lakosság nagy részének komoly fizetési nehézségeket okozna, így csak komoly fizetési nehézségek esetében célszerű az adótétel bevezetésén elgondolkodni.

Az állami feladatalapú támogatások, és kiegészítések adják a bevételek kisebb részét. Az önkormányzat által ellátandó kötelező, és állami feladatok nagyobb részét társulási megállapodás alapján más település látja el, melyekhez kapcsolódó állami támogatásokat a gesztor önkormányzat igényli. A társulásban ellátott feladatok kiadásai döntő többségben nem fedezik az állami támogatások és így jelentős összeget kell pótolni az önkormányzat saját bevételeiből.

Az európai uniós támogatások fejlesztési célokra történő kihasználása továbbra is nagy jelentőséggel bír a település életében. Alapvető cél ezeknek a lehetőségeknek a maximális kiaknázása, amihez mindenképp az önkormányzat pályázati önerő képességét kell növelni.

Az önkormányzat működtetésénél a továbbiakban is arra kell törekedni, hogy a működési kiadások és a fejlesztések jól elkülönüljenek egymástól. A működési kiadások forrását az államtól kapott támogatás mellett a saját bevételek adják. A fejlesztési lehetőségeket elsősorban a pályázatokból illetve a további saját bevételekből tudjuk finanszírozni.

Az önkormányzatoknak vannak kötelezően finanszírozandó feladatai, illetve önként vállalt feladatai: A kötelező feladatok az állam által meghatározott alapellátások (pl., óvoda, egészségügy, stb.). A nem kötelező feladatok azok, amelyek egy település életminőségét, élhetőségét befolyásolják (pl. sport, bölcsőde vagy a különböző fejlesztések). Az önként vállalt feladatok nagymértékben a község gazdasági erejétől függenek, melynek legfőbb forrásai a különböző adók.

A gazdasági programban meghatározottak megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében az alábbi feladatok rögzíthetők. A pályázati források figyelése, igénylése és megszerzése. Az önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni olyan adórendszer megteremtésével, mely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak és hatékony eszköze az önkormányzati saját forrás növelésének. Közteherviselés (indokolatlan mentességek megszüntetése, helyi adók racionalizálása, hátralékok behajtása, adómorál javítása) biztosítása. Az intézményi kiadások csökkentése, valamint az intézmények ösztönzése további saját bevételek növelésére. A képviselő-testület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a rendszer által nyújtott lehetőségeket (legkedvezőbb összegű támogatás megkeresése).

A program céljaiból egyértelműen a növekedés és a foglalkoztatottság került előtérbe. Az önkormányzatnak a helyi gazdaságban jelentős befolyásoló szerepe van. Az általa képviselt stratégiai elképzelések és ennek alapján elkészített szabályozási-, adó-, befektetés-, és támogatáspolitiká révén.

II.

FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Vagyongazdálkodás

Az önkormányzat vagyontárgyai közül a legjelentősebb tételt az ingatlanok képviselik. Az önkormányzat jelentős ingatlan vagyonnal rendelkezik: építési telkek, szántók, és természetesen a közintézmények épületei (Óvoda-Iskola épülete, Tájház, Művelődési Ház, Községháza). (ANIKÓ)

A 2025-2029-es választási ciklus egyik fontos feladata az önkormányzati vagyon megtartása.

Az elmúlt évek során pályázati támogatások segítségével az önkormányzati intézmények közül a Tájház, a Művelődési Ház, a Községháza és az Óvoda-Iskola épületének teljes felújítására komoly összegeket fordított a képviselő-testület.

„Sárpilis Község belterületi csapadékvíz rendezés I.-II. ütem” pályázat kivitelezését 2023. év végén megkezdték majd 2024. évben mind a projekt kivitelezése, mind a pénzügyi és műszaki elszámolás befejeződött.

A jelenleg funkció nélkül maradt és önkormányzati tulajdonú helyi védett Rákóczi utcai Faluház felújítását is pályázati forrás esetén szeretnénk megvalósítani.

Közzolgáltatások

Ezen a téren változás nem szükséges, hiszen mind a községi köztemető, mind pedig a települési szilárd és a folyékony hulladék begyűjtésére érvényes szerződése van az önkormányzatnak.

A vízvezeték hálózat rekonstrukciója a település egészén megtörtént, melynek keretében egy új vízműtelep is létesült.

A teljes közvilágítás korszerűsítésére sor került 2019-ben, melynek keretében LED technológiára cseréltük a teljes rendszert.

Intézmény-hálózat átalakítása, fejlesztése

Nevelés, sport

A Sárpilisi Tündérkert Óvoda az önkormányzat fenntartásában működik, ahol a feladatellátás magas színvonalon biztosított és a működtetés ezen önálló formája is gazdaságos az önkormányzat számára. Törekedni kell az óvoda épületének folyamatos állagmegóvására. Folyamatosan keressük a pályázati lehetőségeket az épület teljes korszerűsítésére.

Sportolásra alkalmas létesítmény a településen nem található, egy kisebb labdarúgó pálya áll rendelkezésre a lakosság számára a sportolásra. A

Közművelődés, idegenforgalom, műemlékvédelem

Mindent meg kell tenni a Sárpilisen meglévő néprajzi gyűjtemények megóvásáért, fejlesztéséért és bővítéséért, és a nem önkormányzati tulajdonban lévő gyűjtemények helyben tartásáért. (Tájház)

A műemléki védettség alatt álló épületek, építmények jó karbantartásáról gondoskodni kell, illetve továbbra is fokozottan kell ügyelni a helyi védettség alá tartozó épületek felújítására. (Templom, Tájház)

Törekedni kell a közösségi tér mind szélesebb kialakítására, megcélózva a község lakosságának minden rétegét, kihasználva a közelmúltban felújított Község Ház és Tájház épületeket.

A képviselő-testület igyekszik pénzügyi helyzetére figyelemmel a helyi civil szervezetek - a Sárpilisi „Gerlicemadár” Hagyományőrző Néptánc Egyesület, Sárköz Természetjáró Egyesület, Polgárőr Egyesület– támogatni.

Egészségügy, szociális ellátások

Az orvosi ellátás vállalkozási szerződés keretében kerül ellátásra, amelyhez a helyiségeket az önkormányzat biztosítja, az itt biztosított körülmények megfelelnek mind a hatóságok által támasztott, mind pedig a lakosság igényeinek.

A védőnői feladatellátás 2023-ban elkerült az önkormányzatoktól állami fenntartásba. A védőnő azonban továbbra is lelkiismeretesen végzi munkáját a településen.

Bátaszék és Környéke Önkormányzatainak Egészségügyi, Szociális és Gyermekejóléti Intézmény-fenntartó Társulása útján látja el az önkormányzat a házi segítségnyújtás szolgáltatás biztosítását.

2023. decemberétől működik a községben a népkonyha, mely által 110 fő részesül ingyen ételosztásban

Közigazgatás, önkormányzati igazgatás

2020. január 1-től –a 2024-2029-es új ciklusban is- a Bátaszéki Közös Önkormányzati Hivatal útján látjuk el a feladatot, a településen kirendeltség működik. Ennek átszervezése szakmailag jelenleg nem indokolt, és a felmerülő feladatok a településen (helyben) is maradéktalanul megoldhatók.

Környezetvédelem, hulladékgazdálkodás, állattartás

Fokozott ellenőrzéssel el kell kerülni, hogy a község külterületén illegális hulladék lerakók alakuljanak ki. Az esetlegesen önkormányzati területen lerakott hulladékot (amennyiben a lerakó személye nem deríthető fel) el kell szállíttatni.

Érvényt kell szerezni a közterület-használat, a környezetvédelem helyi szabályainak betartására.

A kóbor ebek befogása jelenleg külső szolgáltató bevonásával megoldott.

Településfejlesztés, településüzemeltetés

A településüzemeltetés terén változást nem javasolunk, ezen feladatokat a polgármester irányításával a közfoglalkoztatottak látják el.

Az energiaellátás (villany, gáz) területén törekedni kell a takarékosagra.

Tűzvédelem

Sárpilis együttműködési megállapodást kötött a Bátaszéki Önkormányzati Tűzoltóság Köztestülettel, így a település védettnek tekinthető ezen területen.

Nemzetközi kapcsolatok

A település testvértelepülési kapcsolatot alakított ki az erdélyi Kiyén településsel. A nemzetközi kapcsolatok további bővítésére jelenleg nincs igény.

A testvértelepülési kapcsolat ápolása, fenntartása fontos feladat a 2025-2029-es ciklusban is.

Infrastruktúra fejlesztése

Az utak, gyalogjárdák tekintetében a már előregedett útburkolatok, járda burkolatok felújítása a cél az önkormányzat tulajdonában és kezelésében lévő utak és járdák esetében, melyhez pályázati forrás bevonása is szükséges.

Fontos lenne egy elkerülő út megvalósítása, mellyel az átmenő teherforgalomtól mentesíteni lehetne a település fő utcáját.

Esélyegyenlőség (akadálymentesítés)

A településen az intézmények akadálymentesítése még nem mindenhol megoldott, az orvosi rendelő és a Mózes Ház akadálymentesített.

Gazdaságfejlesztés

Az Európai Unió pályázati források igénybevételeivel az önkormányzatnak törekedni kell a gazdasági élet beindítására, fejlesztésére.

Sárpilis, 2025. március 13.

Figler János
polgármester

